

ПРО “ВІТАЛЬНЮ АРИСТОКРАТИЧНОЇ МОВИ”

Із вересня 2008 р. до травня 2009 р. у Будинку вчених (вул. Володимирська, 45-а) працювала «Вітальня аристократичної мови». Ініціатором зібрань, які відбувалися щомісяця, був член ради Будинку вчених, кандидат фізико-математичних наук Л. М. Іваненко, а організатором і керівником – директор Інституту української мови НАН України, доктор філологічних наук, професор П. Ю. Гриценко.

«Вітальню» було створено з метою поширення зразкової літературної мови у колах інтелігенції, ЗМІ та серед громадськості. Відповідно збиралися люди різного професійного спрямування та соціального стану – всі, хто хотів відчутти еталони високого спілкування через традиції мовної культури, освіти, виховання.

Модератором роботи «Вітальні аристократичної мови» була доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу стилістики та культури мови Інституту української мови НАН України С.Я. Єрмоленко. Проводили засідання також доктор філологічних наук, професор Н.М. Сологуб, доктор філологічних наук, професор Л.О. Ставицька. Активну участь у роботі «Вітальні» брали співробітники відділу стилістики та культури мови: кандидати філологічних наук: Г.М. Сjuta, С.Г. Чемеркін, С.П. Бибик, Т.А. Коць, Н.О. Мех.

Було запропоновано і обговорено багато різноманітних тем, зокрема «Мова і пам'ять», «Буття як спілкування», «Ідіолект і текст», «Мова ЗМІ», «До 100-річчя з дня народження Ю.В. Шевельова», «Сценічна мова», «Українська літературна мова». Поставлені проблеми активно обговорювали присутні в залі. Велике зацікавлення і схвалення викликала доповідь доктора філологічних наук, професора, директора Інституту української мови НАН України **П.Ю. Гриценка** «Сила постаті Ю.В. Шевельова». Аудиторія мала можливість у світлі сучасної лінгвістичної науки познайомитися з одним із творців

зразкової літературної мови, теоретиком-мовознавцем і неординарною особистістю.

Доктор філологічних наук, професор **Н.М. Сологуб** у доповідях «**Буття як спілкування**», «**Проблеми літературної мови**» та ін. показала наукове бачення проблем розвитку літературної мови. Про практичні проблеми мови: динамічні процеси, варіантність, синонімію, слововживання, функціонування української мови в Інтернеті розповідали також співробітники відділу стилістики та культури мови.

Кандидат філологічних наук, професор **А.О. Гладішева** та студенти Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого донесли до слухачів зразки сценічної мови, яка є одним із каналів впливу на формування українського мовного середовища.

Про можливості інформаційного простору і проблеми українського мовного соціуму розповідала доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу соціолінгвістики Інституту української мови НАН України **Л.О. Ставицька** і співробітники відділу.

Мова особливо інтенсивно розвивається у періоди соціальних зрушень: поповнюється лексичний фонд, активізується словотвірний потенціал, переглядаються окремі граматичні, правописні норми. Усе це потребує глибокого мовного аналізу. На жаль, лінгводидактична і лексикографічна література не завжди встигають повною мірою зафіксувати зміни і не завжди можуть донести свої рекомендації до усіх носіїв мови. Як наслідок – поширюється мовна некомпетентність, неграмотність.

Незнання вишуканих форм мовного етикету, невміння диференціювати стилі мови, нехтування нормами літературної мови призводить до поширення зниженої, згрубілої мови, усередненого сірого стилю. Цей процес стосовно української мови помітний в усіх соціальних сферах: від владних структур, інтелігенції і до звичайної людини. «Вітальня аристократичної мови» стала першою спробою донесення зразків літературної мови безпосередньо до кожного учасника мовної комунікації. Як показує її річний досвід, мовців насамперед цікавлять практичні рекомендації щодо слововживання, правопису, орфоєпії. Особливої ваги вони набувають тоді, коли їх репрезентують фахівці-мовознавці.

Тетяна Коць (м. Київ)

Tatiana Kots'

SOME WORDS ABOUT "THE ARISTOCRATIC LANGUAGE HALL"